

Granskning av Täby kommuns hantering av riktade statsbidrag

Revisionsrapport

Täby kommun

KPMG AB

2021-09-22

Antal sidor 16

Täby kommun

Granskning av Täby kommuns hantering av riktade statsbidrag

2021-09-22

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Styrande och stödjande dokument	5
3.2	Rutiner och processer vad gäller riktade statsbidrag	6
3.3	Riktade statsbidrag 2020–2021	8
4	Slutsats och rekommendationer	15

1 Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Täby kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av kommunens hantering av riktade statsbidrag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredställande och tillräcklig.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna i nuläget delvis har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredställande och tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att det i nuläget saknas tydlig dokumenterad besluts- och arbetsordning för såväl ansökan som återrapportering av riktade statsbidrag i kommunen. En viss skillnad mellan olika verksamhetsområden är normalt, i detta fall på grund av att det finns en tjänst som hanterar riktade statsbidrag inom utbildning och det skapar vissa naturliga skillnader. Vår uppfattning är dock att det inte hindrar implementering av nya övergripande åtgärder för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Upprätta en strategi med gemensamma mål gällande riktade statsbidrag i kommunen.
- Upprätta kommungemensamma riktlinjer för riktade statsbidrag med därtill kopplad ändamålsenlig styrning och uppföljning.
- Besluta om ett gemensamt hanteringssätt, bland annat vad gäller vilken typ av kodning som ska användas vid återrapportering och redovisning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Författa nya, alternativt dokumentera de informella arbetsordningarna och förtydliga vem som fattar beslut om statsbidrag i respektive verksamhetsområde.
- Genom riskanalys bedöma om internkontrollplanerna kan användas på ett mer systematiskt sätt gällande riktade statsbidrag.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Täby kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av riktade statsbidrag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Statsbidrag delas in i huvudtyperna generella och riktade statsbidrag där det finns möjlighet för kommunerna att söka riktade statsbidrag. Generella statsbidrag är inte avsedda för någon specifik verksamhet och tilldelas kommunerna per automatik.

Riksdag och regering har tagit flera beslut gällande riktade statsbidrag för att kompensera kommuner och regioner för bland annat merkostnader och förlorade intäkter som en följd av Coronapandemin. Det berör bland annat hälso- och sjukvård, äldre- och funktionshinderomsorg, kollektivtrafik, testning, tillsyn av servering, motverka konsekvenser av isolering för äldre med mera.

I övrigt finns en mångfald av statsbidrag att söka för kommunen som ger möjligheter till ökade intäkter. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten.

Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning eller genomförd avsedd verksamhet blir återbetalningsskyldig.

Det finns flera anledningar att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande. Det finns dessutom en risk för att statsbidrag inte hanteras på ett korrekt sätt i den kommunala redovisningen, exempelvis då statsbidrag kommer till kommunen i slutet av ett år.

Revisorerna bedömer utifrån sin riskanalys 2021 att det finns en risk att kommunens hantering av statsbidrag inte sker på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt och har därför beslutat att granska området.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredsställande och tillräcklig.

Följande revisionsfrågor har varit aktuella:

- Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar om statsbidrag?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
- Omfattas statsbidrag av nämndernas interna kontroll?

Täby kommun

Granskning av Täby kommuns hantering av riktade statsbidrag

2021-09-22

- På vilket sätt säkerställer kommunen att den verksamhet som omfattas av statsbidraget även löper på långsiktigt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning avser riktade statsbidrag. Vidare avgränsas granskningen till kommunstyrelsens och nämndernas arbete med att säkerställa en tillräcklig hantering av statsbidrag.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen (2017:725): Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten (6 kap 6 §)
- Mål och budget 2021
- Förordningar om riktade statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut gällande riktade statsbidrag

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta regelverk, policyer och beslut gällande riktade statsbidrag.
- Intervjuer och avstämningar med tjänstepersoner; controllers från respektive verksamhetsområde samt samordnare för statsbidrag från verksamhetsområdet utbildning.

Rapporten är faktakontrollerad av intervjuade tjänstepersoner.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrande och stödjande dokument

I denna granskning har följande styrande och stödjande dokument granskats;

- Kommunstyrelsens delegationsordning (2020-03-30 KS)
- Kommunstyrelsens uppföljning av internkontrollplan (2021-04-29 KS)
- Barn- och grundskolenämndens delegationsordning (2018-09-20 BGN)
- Barn- och grundskolenämndens interna kontrollplan (2020-12-19 BGN)
- Socialnämndens delegationsordning (2020-10-16 SON)
- Socialnämndens interna kontrollplan (2020-12-09 SON)
- Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning (2018-09-18 KFN)
- Kultur- och fritidsnämndens interna kontrollplan (2020-12-07 KFN)

Täby kommuns senaste beslutade internkontrollpolicy (22 oktober 2020 KS) fastställer att det är nämnderna som själva har det yttersta ansvaret för internkontrollen inom verksamheten. Internkontrollplanen baseras på en risk- och konsekvensanalys för respektive verksamhetsområde. Den interna kontrollen berör också uppföljning och utvärdering av verksamhetens mål som också rapporteras till kommunstyrelsen. Internkontrollen ska genomföras två gånger per år i samband med delårs- och helårsrapporteringen.

De dokument som innehåller något kring riktade statsbidrag är barn- och grundskolenämndens internkontrollplan och socialnämndens internkontrollplan. Likaså har delegationsordningen för socialnämnden en punkt för statsbidrag (under rubriken G Allmänna ärenden) står det under punkt 1.23 att det är avdelningschefen som får rekvidrera statsbidrag.

Den interna kontrollplanen för barn- och grundskolenämnden 2021 nämner specifikt statsbidrag som en risk med motiveringen att processen för statsbidrag inte samordnas och kommuniceras med åtgärden kontroll av antal redovisningar där Täby kommun blir återbetalningsskyldig. Detsamma gäller för den interna kontrollplanen för socialnämnden där statsbidrag också nämns som en risk som behöver kontrolleras.

I delegationsordningen för kultur- och fritidsnämnden finns inget specifikt skrivet om statsbidrag per se men två punkter berör verksamhetsbidrag. Kommunstyrelsens uppföljning av intern kontrollplan 2020 behandlar inte riktade statsbidrag.

Intervjuer och avstämningar med tjänstepersoner inom berörda verksamhetsområden har visat att det inte finns några centrala styrande och stödjande dokument för hantering av riktade statsbidrag inom kommunen. Den för kommunen gemensamma ekonomiska handboken som skulle kunna innehålla en instruktion är för tillfället under upprättande.

3.1.1 Kommentarer och bedömning

Genomgång av dokumenten visar att riktade statsbidrag finns med i olika typer av dokument men inte på ett heltäckande sätt. Socialnämnden har en generell beskrivning av riktade statsbidrag i delegationsordningen. Både socialnämnden och barn- och grundskolenämnden har med riktade statsbidrag som risk i sina interna kontrollplaner. Detta indikerar att riktade statsbidrag är ett prioriterat område utifrån respektive nämnds risk- och väsentlighetsbedömning.

Vår bedömning blir därför att de styrande och stödjande dokumenten som finns är delvis tillfredställande, då det finns en del som berör riktade statsbidrag, men inte tillräckligt för att säkerställa en för kommunen som helhet tydlig besluts- och arbetsordning.

3.2 Rutiner och processer vad gäller riktade statsbidrag

Rutinerna och processerna för riktade statsbidrag inom kommunledningskontoret samt kultur och fritid har inte granskats i detalj på grund av att de enbart hanterar en begränsad mängd riktade statsbidrag.

I kommunen används de riktade statsbidragen främst inom verksamhetsområdena utbildning och social omsorg. Rutinerna och processerna för att hantera riktade statsbidrag skiljer sig åt mellan de olika verksamhetsområdena.

Inom utbildning finns det en heltidstjänst som specifikt arbetar med att hantera riktade statsbidrag, från ansökan till redovisning. I regel söks de bidrag som går att söka och som bedöms passa in i verksamheten. Respektive rektor eller verksamhetschef bestämmer själva vilka bidrag som anses vara relevanta för deras verksamhet. Ingen övre eller undre beloppsgräns finns gällande riktade statsbidrag inom utbildning. Samtliga statsbidrag får en aktivitetskod som används vad gäller redovisning och rapportering. Respektive ekonomisk budgetansvarig ansvarar för att bidragen används korrekt i den specifika verksamheten.

En majoritet av riktade statsbidrag inom utbildning kommer från Skolverket som enligt ansvarig tjänsteperson anses vara en bra myndighet att arbeta med då det finns en tydlig digital hemsida där ansökan, uppföljning och redovisning sker på samma ställe.

Inom social omsorg har verksamheterna en gemensam kontroll på bidrag främst genom informella dialoger. Vem som söker riktade statsbidrag kan skilja sig åt och därför skiljer sig också metoden hur man hittar sökbara statsbidrag. Nämnda sökvägar för att hitta statsbidrag som nämns av intervjuade tjänstepersoner är bland annat genom att följa Socialstyrelsens nyhetsbrev eller besöka Socialstyrelsens hemsida via den digitalt tillgängliga statsbidragskalendern. Under 2020 fick också social omsorg riktade statsbidrag från Kammarkollegiet. Regeln är att ansvariga ska söka de medel som går att använda inom verksamheten. Det finns ingen övre eller undre beloppsgräns gällande riktade statsbidrag. Samtliga statsbidrag får en projektkod som används vid redovisning och rapportering. Även inom social omsorg är det upp till respektive budgetansvarig att se till att bidraget används korrekt i den specifika verksamheten.

Täby kommun

Granskning av Täby kommuns hantering av riktade statsbidrag

2021-09-22

Utformningen av de riktade statsbidragen skiljer sig åt, till exempel kan hela bidraget betalas ut i förskott men också i efterskott för att täcka kostnader. Hur användningen av bidraget ska rapporteras kan också variera och därför finns det ingen standard utan bidragen är mer kontextspecifika inom social omsorg.

3.2.1 Kommentarer och bedömning

Baserat på beskrivningarna av processer och rutiner så är det tydligt att det saknas dokumenterade rutiner för hur riktade statsbidrag ska hanteras i kommunen. Eftersom det finns en tillsatt person som specifikt hanterar riktade statsbidrag inom utbildning så skiljer sig ordningen naturligt på grund av det. Informella dialoger kan med fördel dokumenteras för att upprätthålla en så likvärdig arbetsordning som möjligt.

Att utbildning har en tjänst som fokuserar på statsbidrag utesluter inte gemensamma riktlinjer och processer. Riktlinjer om ansökan och återrapportering som i nuläget skiljer sig åt kan upprättas gemensamt för alla som hanterar riktade statsbidrag i kommunen.

Utifrån ett ekonomiskt perspektiv bedömer vi att varje enskild verksamhet har en tillräckligt god hantering. Eftersom varje enskild verksamhet själva bestämmer om ett riktat statsbidrag ska sökas för deras verksamhet eller inte, ger detta automatiskt en förklaring till varför vissa riktade statsbidrag inte blir sökta.

3.3 Riktade statsbidrag 2020–2021

Fördelningen av riktade statsbidrag i Täby kommun 2020–2021 visar att Socialnämnden och Barn- och grundskolenämnden har flest riktade statsbidrag. Kommunstyrelsen och Kultur- och fritidsnämnden får också enstaka riktade statsbidrag men inte i samma utsträckning.

Fördelning av riktade statsbidrag i Täby kommun 2020–2021 ser ut enligt följande (för år 2021 avser siffrorna januari t o m mars månader):

3.3.1 Barn- och grundskolenämnden

Tabell 1. Inbetalda bidrag via balansräkningen 2020–2021

Barn- och grundskolenämnd 2020	
Statens Kulturråd skapande skola	-800 000
Statens Skolverk högskolest specped	-393 176
Statens Skolverk karriärtjänster	-7 391 040
Statens Skolverk likvärdig skola	-12 652 353
Statens Skolverk lärarlyftet	-97 500
Statens Skolverk lärarlönelyft	-15 229 066
Statens Skolverk specialped	-810 110
Statens Skolverk språkutv förskolan	-752 430
Statens Skolverk lärarass	-1 688 079
Statens Skolverk lågstadiesats	-6 433 510
Totalsumma	-46 247 264
Barn- och grundskolenämnd 2021	
Statens Skolverk skolmiljarden	-4 247 519
Statens Skolverk språkutveckling fsk	-2 342 033
Totalsumma	-6 589 552

Tabell 2. Inbetalda bidrag bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter 2020–2021

Barn- och grundskolenämnd 2020	Summa av bokföringsbelopp	
Statens Skolverk icke folkbokförda		-475 276
Statens Skolverk papperslösa		-201 138
Statens Skolverk lärarass		-847 492
Statens Skolverk entreprenörskap		-37 861
Statens Skolverk lovskola		-108 000

2021-09-22

Totalsumma		-1 669 767
Barn- och grundskolenämnd 2021	Summa av bokföringsbelopp	
Försäkringskassan komp höga sjuklönekostnader		-741 738
Totalsumma		-741 738

Tabell 3. Översikt 2020–2021 Barn- och grundskolenämnden

Översikt 2020	
Inbetalda bidrag 2020 via balansräkningen	-46 247 264
Inbetalda bidrag 2020 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-1 669 767
Totalsumma:	-47 917 031
Översikt 2021	
Inbetalda bidrag 2021 via balansräkningen	-6 589 552
Inbetalda bidrag 2021 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-741 738
Totalsumma	-7 331 290

3.3.2 Socialnämnden

Tabell 4. Inbetalda bidrag via balansräkningen 2020–2021

Socialnämnd 2020	
Kammarkollegiet	-1 447 153
Socialstyrelsen ensamhet demens	-3 835 242
Socialstyrelsen STB trauma	-944 147
Socialstyrelsen habiliterings ers	-131 705
Socialstyrelsen habiliterings ersättn	-1 841 959
Bidrag IBIC psykisk hälsa	-2 092 907
Socialstyrelsen psyk ohälsa	-271 547
Socialstyrelsen våld i nära 2020	-423 937
Socialstyr bemanning barn/unga	-407 320
Totalsumma	-11 395 917
Socialnämnd 2021	
Kammarkollegiet välfärdsteknik	-1 130 058
Socialstyrelsen merkostnader Covid	-3 903 341
Totalsumma	-5 033 399

Tabell 5. Inbetalda bidrag bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter 2020–2021

Socialnämnd 2020	Summa av bokföringsbelopp	
Socialstyrelsen merkostnader Covid		-6 546 192
Migrationsv SoL psykiatri		-454 507
Migrationsverket LSS 2019		-435 925
Migrationsverket LVUA 2018–2020		-1 662 403
Migrationsverket LVUA 2019		-67 538
Migrationsv SoL		-199 511
Totalsumma		-2 032 399
Socialnämnd 2021	Summa av bokföringsbelopp	
Migrationsverket EKBA		-1 031 875
Migrationsverket EKBP		- 396 900
Försäkringskassan komp höga sjuklönekostnader		- 603 624

Täby kommun

Granskning av Täby kommuns hantering av riktade statsbidrag

2021-09-22

Totalsumma		-1 675 099
-------------------	--	-------------------

Tabell 6. Översikt 2020–2021 Socialnämnden

Översikt 2020	
Inbetalda bidrag 2020 via balansräkningen	-11 395 917
Inbetalda bidrag 2020 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-2 032 399
Totalsumma	-13 428 316
Översikt 2021	
Inbetalda bidrag 2021 via balansräkningen	-5 033 399
Inbetalda bidrag 2021 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-1 675 099
Totalsumma	-6 708 498

3.3.3 Kultur- och fritidsnämnden

Tabell 7. Inbetalda bidrag via balansräkningen 2020

Kultur- och fritidsnämnd 2020	
Statens kulturråd stärkta	-600 000
Statens kulturråd kulturskolan	-611 000
Totalsumma	-1 211 000

Tabell 8. Inbetalda bidrag bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter

Kultur- och fritidsnämnd 2020	Summa av bokföringsbelopp	
Försäkringskassan komp höga sjuklönekostnader		-412 730
Totalsumma		-412 730
Kultur- och fritidsnämnd 2021	Summa av bokföringsbelopp	
Försäkringskassan komp höga sjuklönekostnader		-20 047
Totalsumma		-20 047

Tabell 9. Översikt Kultur- och fritidsnämnden 2020–2021

Översikt 2020	Totalsumma
Inbetalda bidrag 2020 via balansräkningen	-1 211 000
Inbetalda bidrag 2020 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-412 730
Totalsumma	-1 623 730
Översikt 2021	
Inbetalda bidrag 2021 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-20 047
Totalsumma	-20 047

3.3.4 Kommunstyrelsen

Tabell 10. Inbetalda bidrag via balansräkningen 2020

Kommunstyrelse 2020	
Myndigheten för Samhällsberedskap	-2 139 833
Myndigheten för Samhällsberedskap 2020	-1 629 833
Totalsumma	-3 769 666

Tabell 11. Inbetalda bidrag bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter

Kommunstyrelse 2020	Summa av bokföringsbelopp	
Migrationsverket tomhyra		-164 810
Försäkringskassan komp höga sjuklönekostnader		-470 910
Naturvårdsverket		-375 000
Statens Energimyndighet		-792 000
Totalsumma		-1 802 720
Kommunstyrelse 2021	Summa av bokföringsbelopp	
Försäkringskassan komp höga sjuklönekostnader		-61 930
Totalsumma		-61 930

Tabell 12. Översikt 2020–2021 Kommunstyrelsen

Översikt 2020	Totalsumma
Inbetalda bidrag 2020 via balansräkningen	-3 769 666
Inbetalda bidrag 2020 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-1 802 720
Totalsumma:	-5 572 386
Översikt 2021	
Inbetalda bidrag 2021 bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	-61 930
Totalsumma:	-61 930

3.3.5 Totalbelopp för kommunen

Nedan framgår fördelningen av riktade statsbidrag mellan kommunstyrelse och nämnder för helåret 2020 samt för månaderna januari t o m mars 2021.

Tabell 13. Översikt 2020–2021

Översikt 2020–2021	2020		2021	
	Inbetalda bidrag via balansräkningen	Inbetalda bidrag bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter	Inbetalda bidrag via balansräkningen	Inbetalda bidrag bokförda via resultaträkningen som bidragsintäkter
Barn- och grundskolenämnden	-46 247 264	-1 669 767	-6 589 552	-741 738
Socialnämnden	-11 395 917	-2 032 399	-5 033 399	-1 675 099
Kultur- och fritidsnämnden	-1 211 000	-412 730	-20 047	-
Kommunstyrelsen	-3 769 666	-1 802 720	-61 930	-
Totalsumma:	-68 541 463		- 14 121 765	

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna i nuläget delvis har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredställande och tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att det i nuläget saknas tydlig dokumenterad besluts- och arbetsordning för såväl ansökan som återrapportering av riktade statsbidrag i kommunen. En viss skillnad mellan olika verksamhetsområden är normalt, i detta fall på grund av att det finns en tjänst som hanterar riktade statsbidrag inom utbildning och det skapar vissa naturliga skillnader. Vår uppfattning är dock att det inte hindrar implementering av nya övergripande åtgärder för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Upprätta en strategi med gemensamma mål gällande riktade statsbidrag i kommunen.
- Upprätta kommungemensamma riktlinjer för riktade statsbidrag med därtill kopplad ändamålsenlig styrning och uppföljning.
- Besluta om ett gemensamt hanteringssätt, bland annat vad gäller vilken typ av kodning som ska användas vid återrapportering och redovisning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Författa nya, alternativt dokumentera de informella arbetsordningarna och förtydliga vem som fattar beslut om statsbidrag i respektive verksamhetsområde.
- Genom riskanalys bedöma om internkontrollplanerna kan användas på ett mer systematiskt sätt gällande riktade statsbidrag.

Täby kommun
Granskning av Täby kommuns hantering av riktade statsbidrag

2021-09-22

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Micaela Hedin

Micaela Hedin
*Uppdragsansvarig och certifierad
kommunal yrkesrevisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.